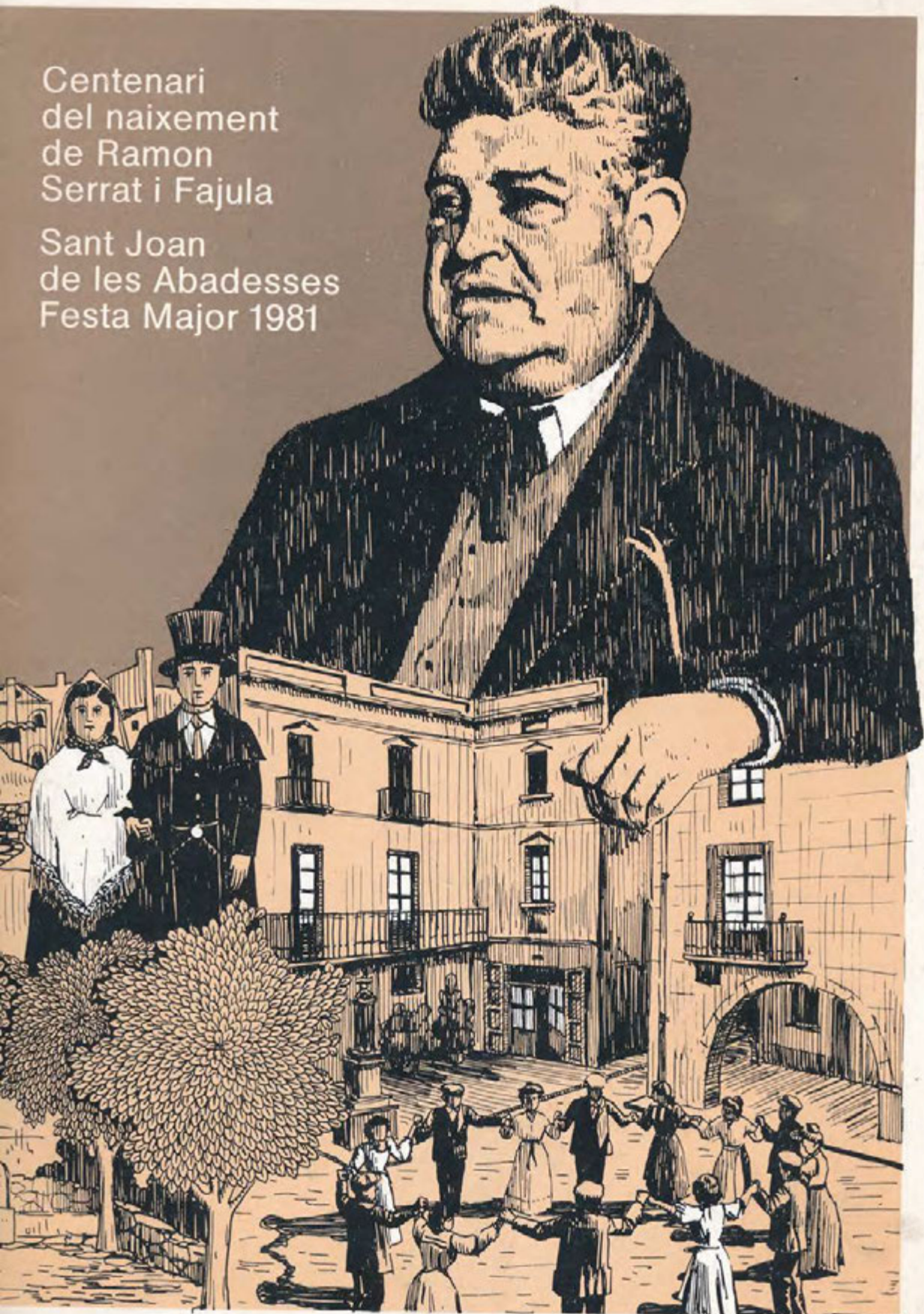

Centenari
del naixement
de Ramon
Serrat i Fajula

Sant Joan
de les Abadesses
Festa Major 1981

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA
TERRASSA

Carta a Jaume Alsina
(Meraldes) per el Naix
de Catalunya Ramon Serrat
Bolímic bell anabent de
dels meus penitents, la meitat
història i l'altre vivien a amic,
pel pròxim juliol del 1945
Tinc compromís de fer me quedo
a segar el blat a el germà Narat
i a parlar que tu també podries
an ajudar-te a preparar les garbans,
primer posar-los al sol, per assecat
de la mullera de la nit, all
la rosca i passar la butinda,
la beguda, ens la portarà la Francisca
que ja etn preparan les bones
enfiteses. La Xexa serà pel

germà Honorat, la palla. Les
donarem per la mulla d'el Perot
jo enc, el germà estarà content
No et hie molt ~~content~~ ^{de} ~~totes~~ ^{de} ~~prendes~~ ^{prendes}!
fer hi un bon herici de recompensa
contan amb tu que suposa hie
faras agut. Afferces amic, d'eu
tu ho parà. La Xexa serà per en
Narat la palla per la Mulla
d'el Perots.

amic continuament
reembro amb delectació al nostre
Volgut Pablo a la Sant Joan
abiu ~~tenent~~ ^{de} ~~aquell~~ ^{de} ~~Pont~~ ^{Pont}
que pens ~~no~~ ^{de} ~~estava~~ ^{de} ~~quan~~ ^{quan} Varen
estaran els graus a Espanya.
aquell Paul, que no volia canes,
quant Vau aplojar la olimunitat, ell
no volia a Colansa, ell de pen
dret encara fins el ultim que
va cedir a la força.

Carta autògrafa adreçada a Jaume Alsina
"Meraldes" el dia abans de morir.

BREU BIOGRAFIA D'EN RAMON SERRAT I FAJULA

En Ramon Serrat i Fajula neix en aquesta baronal vila de Sant Joan de les Abadesses el dia 4 d'agost de 1881, en una casa del carrer Major, encara avui coneguda com a «Can Martí». Fou el primer fill d'en Joan-Pau Serrat i Vila i de la seva primera muller, Maria Fajula i Sadurní. D'aquesta mare, tingué quatre germans: Rosa, Francesca, Flora i Joan. El pare enviudà i esposà Madrona Rovira i Fornells. Dos germans es vingueren a sumar als quatre ja esmentats: en Pau i l'Honorat. Aquests darrers, fins fa pocs anys, eren entre nosaltres, i tot Sant Joan recorda encara en Pau de l'estanc i en

Narat del café Taga, aquest darrer sobretot, d'una semblança amb en Ramon realment notable.

Encara és molt petit quan els seus pares compren la casa de l'estanc de la plaça Major —llavors dedicada a la venda de queviures i begudes—, on viurà tota la seva infantesa, adolescència i joventut. Una làpida ho recorda, encara que erròniament l'anomena casa nadiua.

L'any 1905 es casa amb Francesca Noguer i Vila, de Molló, a l'església de Camprodon. D'aquest matrimoni en neix la primera filla, Maria, que serà l'única natural de Sant Joan. L'any 1907, però, havent enviudat, torna a casar-se, ara amb Sebastiana Purcalla i Serradell, neboda d'un beneficiat de la col·legiata, mossèn «Fernando» Purcalla. Amb ella haurà d'iniciar tot seguit un agosarat pelegrinatge

D'aquell Pont que t'ens havien
vists que les falques i falquets als
voies venien amb cants i xiucles
estrident, aquell Pont que vengut
per un cap al tanc amb el sol
de posta, de ~~roscle~~ roscle
d'ou, aquell Pont que jo m'era
fent a l'atopia, del moment
quan els rossinyols cantaven
a la margera de cala Agustina,
amb sector de les roses
varietat amig, son moment
que hom els recorda eternament
amic, digues un altre
poble de Nies Belleses del
nostre!! jo parlaria sempre
d'ell, recordant eses temps
evocaria els encants de la
bellera que Déu va posar
en els nostres cantos

jo se que tu també recordes
aquests moments de gaig
espiritual; en quants moments de
coses belles del nostre treball
no vull causar més, fins
el dia que replegarem la
travessa per en Narel i
pobla a la Mollada o
Borales per

Ramon Serrat
Mont de cala Granis

12 de Novembre de 1964

per diverses poblacions de Catalunya
motivat pel seu desig de viure de la seva
gran vocació: la música. Seguim ara el
mestre en aquest viatjar vocacional;
tindrem ocasió, però, de resseguir aquesta
seva primera i cabdal etapa santjoanina.

Els canvis de poble són de bon primer
coincidents amb els canvis d'any. Així
l'any 1908 el trobem a Ribes de Freser,
on dirigeix el «Cor Taga». L'any següent
és a Olot, de primer tiple amb la cobla
«La Lira». És en aquesta estada a la vila
garrotxina quan compon la seva primera
sardana, «La Font del Cubilà». Més
santjoani no podia ser el tema, i això ens
ensenya el que serà una constant en la
vida del mestre: la seva enyorança de la
vila que el va veure néixer i créixer. A
Olot neix la seva segona filla —primera de
la segona muller—, la Núria.

1910. Ara el salt és ja important. En
Ramon Serrat és a Granollers; toca de
primer tenor a la cobla «els Sendrers».
Allà neix la tercera filla, la Roser.

Només un any després —1911— va a
parar a Cassà de la Selva. A la vila
selvatana hi farà ja més estada, quatre
anys. S'incorpora de primer tenor a la
cobla «La Unió Cassanenca» i rep
simultàniament lliçons de piano de mossèn
Gabriel Garcia, director de l'orfeó
«Catalunya». L'any 1913 és dels
fundadors de la cobla «La Selvatana», que
ràpidament assoleix el gran renom que
ençara avui té. Nou poble i nova filla, ara
la Paula.

El 1915 pot tornar cap a les contrades
pirinenques, concretament a Ripoll. Però
qui diu Ripoll diu Campdevàrol i diu Sant
Joan. Efectivament, a la veïna capital del

147

Acta de Nacimiento

En San Juan de los Riosceros
 provincia de Gerona a la ciudad de
la moñana del Rio curso de Agosta
 de mil novecientos y once años

Basilio Jefe municipal,
 y D. Mariano de Torra secretario,
 comparecieron Juan Serrat
 natural de esta villa
 provincia Gerona de edad mayor
 años, de estado casado en ejercicio trabajero
 domiciliado en esta

con objeto de que se inscriba en el Registro civil un
 niño, y al efecto, como padre, de la misma declaró
 Que dicho niño nació en casa del declarante
 el día de ayer
 a la cerca de la tarde

Que es hijo legítimo del declarante y su
 mujer José María natural de esta
villa

Que es hijo por línea paterna, de Mariano y Rosa

Registre civil i eclesiàstic del naixement de Ramon Serrat.

Ripollès, dirigeix l'Escola Municipal de Música, hi funda la cobla «L'Atlàntida» de la qual és, obviament, primer tenor i amb la qual, per cert, va tocar sardanes al santuari de la Mare de Déu de Núria, on fins llavors no se n'havien tocat mai; hi dirigeix el grup coral «Flor de Maig» i, uns quants anys més tard, hi forma una cobla que, en honor i record seu, s'anomenarà «Els Serratins». Però és que, paral·lelament, té temps encara —que no pot una ferma i sentida vocació?— de dirigir la coral «Sempreviva» a Campdevàrol, i de fer classes a l'Escola de Música de Sant Joan. A Ripoll hi farà estada deu anys i hi naixerà el seu cinquè fill; ara el noi, en Ferran.

L'estima que a la veïna vila es guanyà fou gran. L'any 1921 se li va retre un homenatge majestuós, i l'any següent s'hi

a la ciutat y tiempo Regio de la villa, cuando nació
 de dicho hijo de José María
Mariano Serrat

1881
Serrat
José María
Mariano

En la Parroquia de San Juan de los Riosceros
 de la provincia de Gerona a la ciudad de
 la moñana del Rio curso de Agosta a
 mil novecientos y once años el
 mismo bautizo solemnemente a Mariano Serrat con
 a los años de la infancia de San Juan de
 natural de esta villa y Gerona de edad mayor
 años, de estado casado en ejercicio trabajero
 domiciliado en esta

con objeto de que se inscriba en el Registro civil un
 niño, y al efecto, como padre, de la misma declaró
 Que dicho niño nació en casa del declarante
 el día de ayer
 a la cerca de la tarde

Que es hijo legítimo del declarante y su
 mujer José María natural de esta
villa

Que es hijo por línea paterna, de Mariano y Rosa

Mariano Serrat

1881
Villanova
José María
Mariano

En la Parroquia de San Juan de los Riosceros
 de la provincia de Gerona a la ciudad de
 la moñana del Rio curso de Agosta a
 mil novecientos y once años el
 mismo bautizo solemnemente a Mariano Serrat con
 a los años de la infancia de San Juan de
 natural de esta villa y Gerona de edad mayor
 años, de estado casado en ejercicio trabajero
 domiciliado en esta

estrenava, amb gran honor i èxit, la seva sarsuela «El Roser de Vallfogona», amb lletra del ripollès Basili Puig. La primera cantant va ser la també ripollesa Francesca Isidro, coneguda amb el renom de «la Paca».

L'any 1925, nou trasllat, ara el definitiu. Guanya per concurs-oposició el càrrec de director de la Banda Municipal de Terrassa —Banda que dissortadament aquest any 1981 ha vist la seva dissolució per manca de finançament— i el de director de l'Escola Municipal de Música. Assenyalant que n'eren el jurat qualificador els mestres Enric Morera, Jaume Pahissa i Enric Nogués, es prova sobradament la innegable categoria musical que ja havia aconseguit. Precisament el primer dels tres —en Morera—, davant certa controvèrsia produïda arran del seu

Enquell Pont que tants anys havíem
vist que les fatgies i fatigotes als
voies ^{de ve} ~~de ve~~ ^{de ve} amb ^{de ve} i xicles
estriolent, aquell Pont que vanysat
per un cap al taire amb el sol
de posta, de ~~de~~ ^{de} rosellet
d'ou, aquell Pont que jo m'era
dentat i atopia, del m' ~~de~~ ^{de} ~~de~~
quan els rossinyols cantaven
a la mangera de esta agustina;
amb sector de les roses
varietat amig, son moment
que hom els recorda iternament
amic digues un altre
poble de les belleses del
nostre!! jo parlaria sempre
d'ell, recordant eses boniques
evocaria els encantos de la
belleza que Déu va posar
en els nostres sentits

jo se que tu també recordes
recordes aquets moments de gaig
espirituals; en quards moltes de
coses belles del nostre poble
no vull cansar-te més, fins
el dia que replegarem la
flaixca per en Naval. Es
hoilla de la Mduha o ~~de~~
Borots.

Ramon Serrat
Mont de casa gran

10. Novembre de 1944

per diverses poblacions de Catalunya
motivats pel seu desig de viure de la seva
gran vocació: la música. Seguim ara el
mestre en aquest viatge vocacional;
tindrem ocasió, però, de resseguir aquesta
seva primera i cabdal etapa santjoanina.

Els canvis de poble són de bon primer
coincidentes amb els canvis d'any. Així
l'any 1908 el trobem a Ribes de Freser,
on dirigeix el «Cor Taga». L'any següent
és a Olot, de primer tiple amb la cobla
«La Lira». És en aquesta estada a la vila
garrotxina quan compon la seva primera
sardana, «La Font del Cubilà». Més
santjoani no podia ser el tema, i això ens
ensenya el que serà una constant en la
vida del mestre: la seva enyorança de la
vila que el va veure néixer i créixer. A
Olot neix la seva segona filla —primera de
la segona muller—, la Núria.

1910. Ara el salt és ja important. En
Ramon Serrat és a Granollers; toca de
primer tenor a la cobla «els Sendrers».
Allà neix la tercera filla, la Roser.

Només un any després —1911— va a
parar a Cassà de la Selva. A la vila
selvatana hi farà ja més estada, quatre
anys. S'incorpora de primer tenor a la
cobla «La Unió Cassanenca» i rep
simultàniament lliçons de piano de mossèn
Gabriel Garcia, director de l'orfeó
«Catalunya». L'any 1913 és dels
fundadors de la cobla «La Selvatana», que
ràpidament assoleix el gran renom que
ençara avui té. Nou poble i nova filla, ara
la Paula.

El 1915 pot tornar cap a les contrades
pirinenques, concretament a Ripoll. Però
qui diu Ripoll diu Campdevàrol i diu Sant
Joan. Efectivament, a la veïna capital del

147

Acta de Nacimiento

En San Juan de los Riberas
 provincia de Gerona a los 1 de enero de
 la mañana del 20 de enero de 1901
 de mil novecientos 1 años D. Diego
Basilio San municipal,
 y D. Elvira de San Secretaria,
 compareció Juan Serrat
 natural de esta villa
 provincia Gerona de edad veinte
 años, de estado casado en ejercicio trabajo
 domiciliado en esta

con objeto de que se inscriba en el Registro civil un
 niño, y al efecto, como padre de L. mismo delosé.
 Que dicho niño nació en caza del desolamiento
 el día de ayer
 a la hora de la tarde

Que es hijo legítimo de la declarante y su
 mujer José marital de esta
villa

Que es hijo por línea paterna, de Ramon y Elvira

Registre civil i eclesiàstic del naixement de Ramon Serrat.

Ripollès, dirigeix l'Escola Municipal de Música, hi funda la cobla «L'Atlàntida» de la qual és, obviament, primer tenor i amb la qual, per cert, va tocar sardanes al santuari de la Mare de Déu de Núria, on fins llavors no se n'havien tocat mai; hi dirigeix el grup coral «Flor de Maig» i, uns quants anys més tard, hi forma una cobla que, en honor i record seu, s'anomenarà «Els Serratins». Però és que, paral·lelament, té temps encara —que no pot una ferma i sentida vocació?— de dirigir la coral «Sempre viva» a Campdevàrol, i de fer classes a l'Escola de Música de Sant Joan. A Ripoll hi farà estada deu anys i hi naixerà el seu cinquè fill; ara el noi, en Ferran.

L'estima que a la veïna vila es guanyà fou gran. L'any 1921 se li va retre un homenatge majestuós, i l'any següent s'hi

en la villa de San Juan de los Riberas
 de la mañana del 20 de enero de 1901
 de mil novecientos 1 años D. Diego
Basilio San municipal,
 y D. Elvira de San Secretaria,
 compareció Juan Serrat
 natural de esta villa
 provincia Gerona de edad veinte
 años, de estado casado en ejercicio trabajo
 domiciliado en esta

con objeto de que se inscriba en el Registro civil un
 niño, y al efecto, como padre de L. mismo delosé.
 Que dicho niño nació en caza del desolamiento
 el día de ayer
 a la hora de la tarde

Que es hijo legítimo de la declarante y su
 mujer José marital de esta
villa

Que es hijo por línea paterna, de Ramon y Elvira

estrenava, amb gran honor i èxit, la seva sarsuela «El Roser de Vallfogona», amb lletra del ripollès Basili Puig. La primera cantant va ser la també ripollesa Francesca Isidro, coneguda amb el renom de «la Paca».

L'any 1925, nou trasllat, ara el definitiu. Guanya per concurs-oposició el càrrec de director de la Banda Municipal de Terrassa —Banda que dissortadament aquest any 1981 ha vist la seva dissolució per manca de finançament— i el de director de l'Escola Municipal de Música. Assenyalant que n'eren el jurat qualificador els mestres Enric Morera, Jaume Pahissa i Enric Nogués, es prova sobradament la innegable categoria musical que ja havia aconseguit. Precisament el primer dels tres —en Morera—, davant certa controvèrsia produïda arran del seu

Casa de l'estanc de la plaça Major.

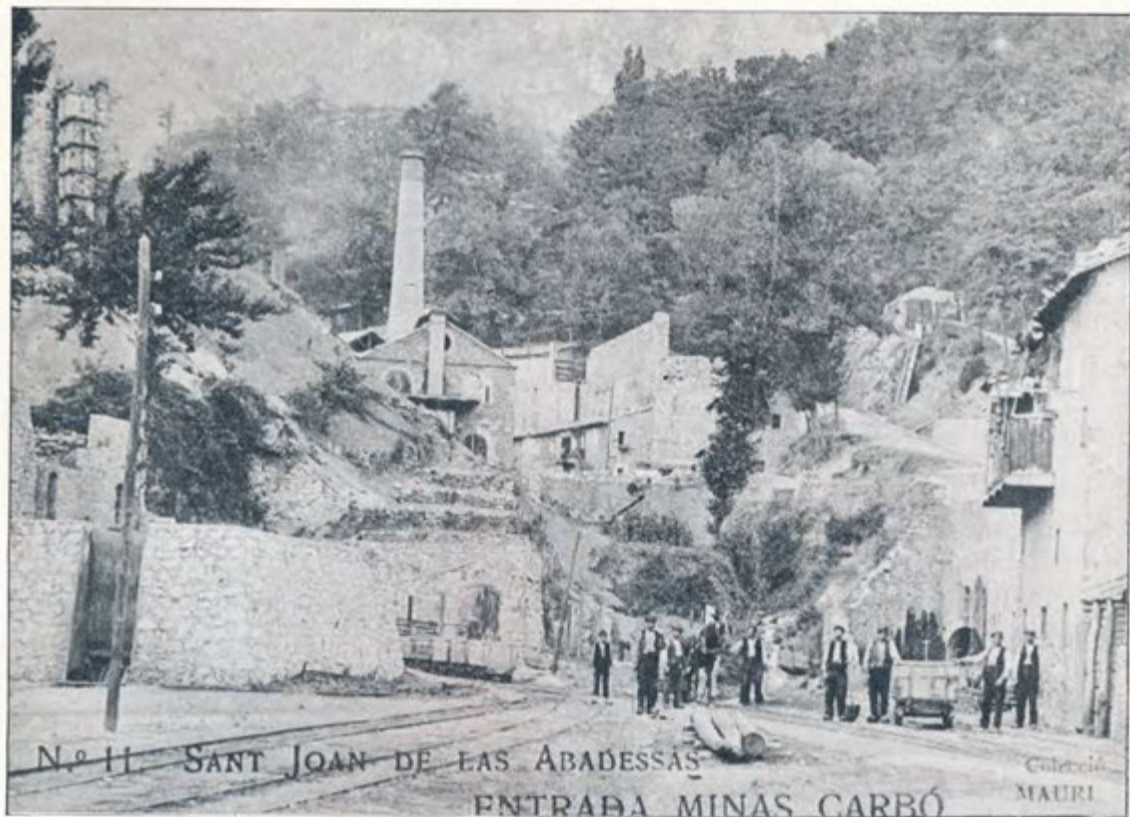
nomenament, deia: «Regularment, els concursos serveixen per a col·locar en els càrrecs persones amb molts títols i migrades aptituds; però, en el cas present, tinc la satisfacció de participar-los que els deixem un Mestre Director competent i sobradament apte per al compliment de la tasca que se li confia, i en aquests moments, un dels músics joves més coneixedors de la tècnica musical, a la vegada que un inspirat compositor».

A la capital egarenca, d'un pes específic en el camp cultural i més concretament en el musical prou important en aquells anys, en Ramon Serrat va saber guanyar-se la simpatia i l'admiració de tothom i donà a la Banda Municipal una vàlua artística remarcable, com ho prova el segon premi aconseguit en el concurs de bandes celebrat l'any 1929, a Barcelona, amb

motiu de l'Exposició Universal.

D'aquests anys daten la majoria de peces, no sardanes, que va compondre el mestre. La seva perfecció tècnica i la seva inspiració arribaren més enllà de les fronteres; així, amb un «quartet», aconseguí una menció honorífica en un concurs internacional celebrat a Brussel·les l'any 1938.

Va morir a Terrassa el dia 2 de novembre de l'any 1944. En el seu sepeli la Banda Municipal va interpretar, per exprés desig del mestre, la seva marxa «Dijous Sant a Terrassa», l'obra amb què havia estrenat el càrrec de director de la Banda.

Als rentadors de carbó aprenia solfa i a tocar el violí.

EL MESTRE SERRAT I SANT JOAN DE LES ABADESSES

N'hem assenyalat les quatre dades bàsiques en la nota biogràfica, però ja advertim que hi tornariem detingudament.

Tenim el nen, en Ramonet, instal·lat a la casa de la plaça Major. És l'hereu d'una família relativament modesta que amb rapidesa va augmentant el seu nombre —recordem que acabaren essent set germans—. La mare i l'àvia porten la botiga, a la qual, per cert, aviat hi afegiren l'estanc, i el pare és encarregat a les mines de carbó de Surroca. En Ramonet, de ben menut, ja s'ocupa de pujar-li cada dia el cistell amb el dinar. Quan és una mica més gran, hi ajuda trescant amunt i

avall amb el càntir d'aigua per als miners. Allà li neix la vocació musical. Un miner anomenat Grasel, que era músic i tocava a estones perdudes el violí, en veure que a en Ramon li agradava la música, se l'enduia d'amagat als rentadors de carbó i li ensenyava solfa i a tocar el violí. Ben aviat l'àvia li'n va comprar un i ja tenim el noi cap a les mines amb el cistell del dinar del pare i el violí penjat a l'esquena. Aquest caràcter autodidacte i gairebé bucòlic dels seus inicis no va ser obstacle perquè arribés a l'alta categoria musical que va assolir i sí, en canvi, li va servir per a omplir les partitures de notes plenes d'una frescor i una sinceritat que potser el més prestigiós conservatori no hauria sabut donar-li.

En Serrat era espavilat en l'aprenentatge, i ben aviat el trobem amenitzant les festes en què s'acompanyaven les matances de

Còpia simple de capitols matrimonials

En la villa de Compostela a 3 de octubre de 1796.
Yo el Sr. Don Francisco Ferrer y Dal, Notario
del Obispo de Orense, con asistencia a este efecto
comparacion de una parte, a Don Pablo
Torral y Vela, de 63 años de edad, varón, casado,
mozo, natural, vecino de la villa de Compostela,
Juan de los acheros y hijo de los difuntos, con
otra, a Doña Antonia Ferrer y Dal, de 50 años,
Vela y Rendo, de San Roman Torral Topala, hij
de dicho Sr. Juan Pablo, de la difunta Doña
Ana Topala y Acheros, de estado, casada, natural,
vecina de San Roman de los Montes, y de otra
parte los padres a saber, Don Antonio Ferrer
y Ferrer, de estado, casado, vecino de Orense,
casado, labrador, y Doña Antonia Ferrer y
Vela, hija también de dicho Sr. Pablo y Don
Juan, de la villa de Orense, soltero, sin profesión
especial, casado, natural, y vecino del pueblo
de Orense, conyugales, con los apellidos
de sus padres personales, la del Sr. de 10 años,
de 91, la del Sr. de edad de 69, la del
Sr. de edad de 97, de 123, la de la señora de
de edad de 131, y en la, concurran.

Ferrera Ferrer
Barral Ferrer
-1836-
-1929-
-3-

En la villa de Compostela a 3 de Octubre de 1796.
Yo el Sr. Don Francisco Ferrer y Dal, Notario del Obispo de Orense, con asistencia a este efecto comparacion de una parte, a Don Pablo Torral y Vela, de 63 años de edad, varón, casado, mozo, natural, vecino de la villa de Compostela, Juan de los acheros y hijo de los difuntos, con otra, a Doña Antonia Ferrer y Dal, de 50 años, Vela y Rendo, de San Roman Torral Topala, hij de dicho Sr. Juan Pablo, de la difunta Doña Ana Topala y Acheros, de estado, casada, natural, vecina de San Roman de los Montes, y de otra parte los padres a saber, Don Antonio Ferrer y Ferrer, de estado, casado, vecino de Orense, casado, labrador, y Doña Antonia Ferrer y Vela, hija también de dicho Sr. Pablo y Don Juan, de la villa de Orense, soltero, sin profesión especial, casado, natural, y vecino del pueblo de Orense, conyugales, con los apellidos de sus padres personales, la del Sr. de 10 años, de 91, la del Sr. de edad de 69, la del Sr. de edad de 97, de 123, la de la señora de de edad de 131, y en la, concurran.

Antonia Ferrer y Dal

Doña Antonia Ferrer y Dal
Doña Margarita

En la villa de Compostela a 3 de Octubre de 1796.
Yo el Sr. Don Francisco Ferrer y Dal, Notario del Obispo de Orense, con asistencia a este efecto comparacion de una parte, a Don Pablo Torral y Vela, de 63 años de edad, varón, casado, mozo, natural, vecino de la villa de Compostela, Juan de los acheros y hijo de los difuntos, con otra, a Doña Antonia Ferrer y Dal, de 50 años, Vela y Rendo, de San Roman Torral Topala, hij de dicho Sr. Juan Pablo, de la difunta Doña Ana Topala y Acheros, de estado, casada, natural, vecina de San Roman de los Montes, y de otra parte los padres a saber, Don Antonio Ferrer y Ferrer, de estado, casado, vecino de Orense, casado, labrador, y Doña Antonia Ferrer y Vela, hija también de dicho Sr. Pablo y Don Juan, de la villa de Orense, soltero, sin profesión especial, casado, natural, y vecino del pueblo de Orense, conyugales, con los apellidos de sus padres personales, la del Sr. de 10 años, de 91, la del Sr. de edad de 69, la del Sr. de edad de 97, de 123, la de la señora de de edad de 131, y en la, concurran.

Antonia Ferrer y Dal

Actes dels dos matrimonis.

porc, o dirigint un cor d'amics tot cantant les caramelles de la Pasqua Florida. En aquell temps no es tocaven tantes sardanes com ara a la vila, però la Festa Major era ja d'una lluentor sardanista comparable a l'actual. En Ramon es convertia llavors en l'ombra dels músics —dels tenors sobretot— fent-los les mil i una preguntes. Quan a Sant Joan s'organitza una cobla, hi és admès. Hi toca de bon segur la tenora o, quan s'escau, el clarinet i el violí. La primera cobla del mestre fou doncs la de la vila nadiua; s'anomenava «La Santjoanina» i amb ell hi toquen en Ramon Grasel —el primer mestre d'en Ramon—, en Miquel Barnera (tible), el Pau Serrat (el fiscorn i el baix), en Josep Salvadó (el fiscorn), en Ramon Puigdemunt (la trompeta), en Miquel Vernedas (el fiscorn), en «Meliton» i en «Truita» (la trompeta), en Josep

Vilaseca (la tenora); amb altres que no hem pogut esbrinar el nom.

En aquests anys en Serrat rep lliçons de solfeig i de violí de l'organista del monestir, en Basili Vilageliu.

Diu molta gent forana d'aquesta vila, quan comencen a conèixer el tarannà dels seus vilatans, que poques vegades han trobat un esperit d'identificació amb el poble tan estret com el que tenim els santjoanins. Potser sí que exageren, però el que sí que és del tot cert és que el mestre Serrat va ésser un home que per si sol podia portar els més alts pensaments d'aquesta mena. Va deixar el seu poble mogut per l'afecció i el treball —una mateixa cosa, ja ho hem dit—; però, tot i la joventut de quan va fer-ho —vint-i-sis anys—, mai no va oblidar-lo, ans al contrari, sovint va enyorar-se'n, com ho

Llibre 13 1899-1909 Fol. 336 36 Ferrat Noguer Maria	<p>Vicaria de Mayol, de esta. Doy fe</p> <p><u>Ramon Ferrer, Cura-parroco</u></p> <p>En la Iglesia Parroquial de S. Juan de les Abadesses, Obispado de Vich, Provincia de Gerona, a los cuatro dias del mes de Abril del año mil novecientos seis, el Pbro. D. Pedro Creus, Pbro. Vicario de la misma, santifico solemnemente a Maria Francisca Rosa, nacida en esta villa las doce de la noche del dia veinte y cinco del mes de Mayo hija legitima y natural de los consortes Ramon Ferrat y Fajula, del comercio, natural de esta y Francisca Noguer Vila, natural de Mollo. Son sus abuelos paternos Juan de esta y Maria, difunta, de esta. Abuelos maternos el Sr. D. Jacinto y Maria, de Mollo ambos. Fueron sus padrinos el abuelo paterno y la abuela materna. Doy fe</p> <p><u>Ramon Ferrer, Cura-parroco</u></p>	Vila Jose 39 Soler Bosch Pbro
--	---	---

La primera filla, Maria, serà l'única nascuda a Sant Joan.

demuestra la gran quantitat de composicions inspirades en els seus racons o les seves gents i en canvi escrites lluny. Recordem novament la primera sardana que compongué; ho féu a Olot, però la titulà —perquè s'hi va inspirar— «La Font del Cubilà». Si repassem la llista de sardanes, gairebé exhaustiva, que donem més endavant, ens adonarem del gran nombre d'elles que s'hi refereixen. Una peça simfònica de la categoria de la seva «Suite en Mi major» porta per títol «L'aplec de Sant Antoni», en quatre parts: I. el Molí Petit; II. Cançó de la vella; III. Dalt l'ermita de Sant Antoni i IV. Retorn de l'aplec.

La penúltima sardana, escrita ja amb la mà tremolosa de la malaltia que rosegava el cos de l'home però no l'esperit de l'artista, és íntima i religiosa, duu per nom

«Pregària»; però la darrera recorda encara, no podia ser d'altra manera, les seves vivències santjoanines; és la titulada «La Mula d'en Perots».

Quan Sant Joan de les Abadesses, de la mà d'en Joan Danés —eminent folklorista local—, mossèn Masdeu i en Jaume Soler —un altre santjoaní notable, amic del mestre i que mai no oblidà el seu estimat poble ni des de la Barcelona on finí els seus dies— varen decidir retornar, al llavors monòton i desvalorat Ball dels Pabordes, la seva lluentor i elegància primitives, varen recórrer a en Francesc Pujol, il·lustre musicògraf, subdirector de l'Orfeó Català de Barcelona, que reformà la música del Ball pròpiament dit, i a en Ramon Serrat, «preclar autor de sardanes i director de l'Escola Municipal de Música de Terrassa, el qual —fem servir ara

La primera cobla del mestre fou la de la vila nadiua; s'anomenava "La Santjoanina".

paraules d'en Joan Danés en una conferència que va donar i publicar per explicar-nos «com es ballarà d'ara endavant el Ball dels Pabordes» — ha adaptat a les exigències d'avui algunes melodies ancestrals santjoanines, una americana de Quim Beco, un ballet de segadors (après de cor pel nostre vell amic Alsina (a) Maraldes), un xotis i una masurca» i que constituïren el passant i les serenates que serveixen per a anar, els pabordes, a buscar a les pabordesses.

Deixant a part els seus familiars, si un amic cal esmentar especialment, aquest ha d'ésser en Jaume Alsina, conegut per tothom com en Maraldes. Foren moltes les vegades que el mestre va inspirar-se en cançons populars cantades per ell, a l'hora d'escriure les seves sardanes. Sovint li enviava sardanes —«per l'arxiu de Jaume

Alsina, Maraldes» hi escrivia en Serrat—, que ell es feia tocar al piano, àvid de descobrir aquelles tonades cantades per ell que apareixien a les partitures. En Serrat li'n dedicà una que porta per títol «L'Hereu Maraldes».

Precisament el més bell exemple de l'enyorança que sempre va tenir d'aquestes contrades i de la gent que era la seva gent és, de segur, la carta que el dia abans de morir va adreçar, amb lletra vacil·lant, a l'esmentat amic. L'única manera de transmetre la bellesa de l'escrit, el record del poble i dels vilatans que cada ratlla, cada paraula, transpira, talment com si de les més inspirades notes es tractés, és reproduir-la.

Tocant de primer tenor a la cobla "Els Sendrers"

SANT JOAN DE LES ABADESSES I EL MESTRE

Sant Joan de les Abadeses ha estat definit com un poble agraït amb els vilatans sobresortints. Si el mestre Serrat va recordar i enyorar el seu poble, enamorat com n'estava, el poble, que, corresponent, l'estimava, va enyorar-lo i estimar-lo també. És més, el poble, etern com és, encara que canviant, ha sabut recordar-lo i honorar-lo després de mort.

En vida, en Ramon Serrat sempre va tenir-hi una bona acollida; el seu caràcter afable i d'home bo el feien amic de tothom. Estant a Ripoll, va encarregar-se d'endegar ací l'Escola de Música. Afortunadament són encara força els

santjoanins que el recorden de mestre de solfa i violí o d'altres instruments de la cobla. Al donar, tot seguit, els noms dels qui hi assistien creiem testimoniar el silenciós però sincer agraïment que encara avui deuen tenir-li. Eren: Francesc Arnau i Agustí Sucarrats (Contra baix); Josep Pujol, Miquel Salvadó i Antoni Aneiros (Fiscorn); Joan Alsina i Albert Vergés (Trompeta); Jaume Carbonell i Pere Pujol (Clarinet); Grabiell Juncà (Flauti); Josep Romans, Jaume Serra, Josep Teixidó, Josep Picart, Antoni Vila i Manuel Tarrés (Violí), i Agustí Vernedas i Josep Roqué (Solfeig). De totes totes que n'omitim algun, que ens excusin segurs de que n'és la desconeixença l'única causa.

Els estranys camins de la casualitat varen voler que fos Sant Joan qui li fes el darrer homenatge en vida. En el programa de la

El Ball dels Pabordes abans de la restauració.

Festa Major de l'any 1944, un article glossa els fets més remarcables de la seva vida i, en el transcurs de la Festa, se li va retre el dit homenatge, al qual ell col·laborà tot estrenant tres sardanes de títols prou significatius: «Cercant Promès», «La Plaça del meu Poble» i «La Mula d'en Perots». Ell, amb la família i la Banda Municipal terrassenca varen assistir-hi. Encara hi ha qui recorda el seu plor d'infant tot veient ballar el seu estimat Ball dels Pabordes, la dansa que tants anys enrera li despertava —són paraules seves— «la febre creadora». Un mes i escaig més tard moria a Terrassa.

A l'estiu de l'any següent —1945—, era la ciutat del Vallès Occidental, qui li ofería un homenatge pòstum tot dedicant-li una plaça. Hi participaren els santjoanins, representats pel seu alcalde, Josep Vidal,

que va dur-hi una arqueta plena de terra d'aquesta vall tan cantada pel mestre per a dipositar-la al seu ninxol. Així mateix, hi van assistir també els intèrprets del Ball dels Pabordes i els familiars del mestre. Es recorda anecdòticament encara la intensa emoció de la viuda davant la figura d'en Narat assegut a la presidència, tan similar a la del mestre dalt de qualsevol empostissat amb la cobla. En aquest homenatge s'interpretà, a l'església del Sant Esperit, la «Missa de Sant Agusti» per a orgue i tres veus, de la qual era autor l'homenatjat; s'oferí un selecte concert de la Banda, i es ballà la santjoanina dansa a la plaça dedicada.

L'any 1948, és el seu amic Jaume Soler i Quijada, qui edita un senzill tríptic, «Recordant les Sardanes del Mestre Serrat» on amb curiosa paciència

Director de l'Escola Municipal de Música de Terrassa.

confecciona un relat amb els títols de la majoria de les seves sardanes, i on publica també la poesia «La font del Cubilà» que ell havia escrit i que en Serrat havia de transformar i adaptar a la seva sardana del mateix títol; la mort sobtada li ho impedi.

Trobem una evocació del mestre en el programa de la Festa Major de l'any 1949, on s'esmenta un fragment de la carta última adreçada a en Maraldes. Aquell mateix any, el dilluns de la Festa, l'Ajuntament li dedicà el carrer que encara duu el seu nom: carrer del Mestre Serrat. Hi participaren, junt amb els regidors de la vila, tot un estol de societats recreatives, corals i instrumentals. S'hi oferí un concert commemoratiu.

Saltem fins a l'any 1956. S'escau el 75 aniversari del seu naixement, i l'Agrupació

Sardanista local presenta una breu nota biogràfica del mestre en el programa que anunciava les audicions d'aquell estiu. L'esmentada Agrupació, el dia 19 d'agost, organitzava un adient homenatge amb una triple audició de sardanes —moltes del mestre—; i la Schola Choral del Ssm. Misteri hi interpretava un concert de cant coral amb dues cançons d'en Serrat, «Brindis» i «Rosa de Sant Jordi».

L'any 1969, coincidint amb el segon Concurs de Colles Sardanistes organitzat per l'Ajuntament i el C.I.T. locals, se li va retre un homenatge en escaure's el 25 aniversari de la seva mort, en el decurs del qual es va descobrir la làpida a la casa de l'estanc de la plaça Major.

Més a prop encara dels nostres dies, quan es forma la colla sardanista local —1972— se li dona el nom de «Colla

Baix

Ramon Serrat

La Sardana omnia per l'arribada de Jaume *Serrat*
(heroi musical)

"L'Oreig entre els pins"

Evocant Amb goig, amb delit ascendíem - una lluminosa tarda del mes de juny - la muntanya de Sant Antoni cobejosa d'arribar al coll d'en Caqués. Tantost arribàrem al cim, se'ns produí - oh riuada d'un goig llustrat - la melodia de "L'Oreig entre els pins". La sentíem al oïr i a l'ànima ~~hervida~~ lada pel batall fecund i harmònic de la Campana de l'ermita.

A l'ombra, l' taula parada se'ns oferia generosa...

Aquella pins de la muntanya Santjontana, no els trobem callos. Per això els estimem i voldríem, com ells, viure al grat de l'aire...

R. Serrat

... en un dia d'aplec, allà a la muntanya de Sant Antoni del meu poble...

Ramon Serrat», i dos anys més tard, la colla juvenil s'anomenarà «Colla Petits Ramon Serrat».

EN SERRAT PARLA DE LA SEVA MÚSICA

L'obra musical del mestre Ramon Serrat és extensa i extraordinàriament variada. Presentem tot seguit una llista de tots els títols que hem sabut reunir, segurs, però, que és incompleta. Malauradament, algunes peces deuen ésser extraviades i d'altres en coneixença o mans d'algú que no hem pogut o sabut consultar. Accepti's, doncs, com una recopilació, punt de partida de posteriors que es vagin acostant a la totalitat de les partitures.

OBRES DEL MESTRE RAMON SERRAT I FAJULA

PER A PIANO: Suite Infantil: I. La Nuri no vol sopes, II. La Nuri canta una cançó, III. La Nuri balla, IV. A la Nuri li ve son, V. La Nuri dorm. Fugueta. Minuet. A la memòria del mestre Joaquim Vauells. Sonata en Mi menor: I. Allegro Majestuós, II. Minuet, III. Scherzo.

PER A VIOLÍ I PIANO: L'agonia d'una rosa. Crisantem.

PER A VIOLONCEL: Dolç repòs. Tarantel·la.

PER A INSTRUMENTS DE CORDA I PIANO: Ègloga matutina. Ballades del Collet del Vent.

OBRES TRANSCRITES PER A BANDA:

Sardana. "di creua entre els pins" *Sardana No*

Marxa pontifical. Dijous Sant a Terrassa. Evocacions: I. Aires de l'Ebre, II. A la Basílica, III. Cançó de bressol, IV. La muntanya Escarpada. Visions de circ: I. Cavall Bernat, II. Vals, III. L'aprenent d'acròbata.

PER A ORQUESTRA SIMFÒNICA:

Dansa de la Nit. Mort d'Èol. El diable es tornà papallona. Suite pirinenca: I. La Vall dels Estanys, II. Nit a la pleta; III. Els cims, IV. Núria, V. L'Aplec dels Pastors. Suite en Mi major: I. El Moli Petit; II. Cançó de la vella, III. Dalt l'ermita de Sant Antoni, IV. Retorn de l'Aplec.

CANÇONS AMB ACOMPANYAMENT DE PIANO:

Engruna. El cavall furat. Misteriosament. Pel guariment d'una rosa. He anat al bosc. Després de la pluja. Ulls blaus. Cançó de partença. A Santa Caterina de Siena. A mi el dolç cant em té encisat... Cançó de l'exili. Cançó per a

Maria Lourdes. Les teves mans. El foraster. La cançó del nostre amor.

SARSUELA: El Roser de Vallfogona.

OBRES CORALS: Dissabte de Glòria. Cançó de muntanya. Brindis. L'encis de la cabana. Evocació. Les tres germanetes. Pasqua Florida. Allà sota una penya (popular). Pastoret (popular). Muntanyes regalades (popular). La Rosa de Sant Jordi. El més petit de tots. Pasqua de Resurrecció. La vaca cega (amb acompanyament de cobla). El rossinyol (poema escenificat). La Missa en honor de Sant Agusti (per a orgue i tres veus).

OPERA: Somni de Neus.

SARDANES: Absència. Adela. A la muntanya. Alegre recordança. Amb tu. Ametlla de Merola. Amoreta. Antònia. Bosc endins. Boires. Brodant seda. Camí de Núria. Camí enllà. Cant de germanor. Cant dels fadrins. Cants a l'estimada. Cap a

L'oreig entre els pins

Aquesta sardana a la seva manera de sentir, es en la que expresso més clarament el sentiment profund de la Naturalesa. En ella hi he posat tot el glatiment harmoniós dels pins gots la besada fresca de l'oreig, en un dia d'aplec, allí en la muntanya de Sant Antoni, del meu poble, Sant Joan de les Abadesses. Cada nota es un record vivent d'aquesta tocoma amaratada de poesia, d'aquelles muntanyes fresques a l'estiu i a l'hivern nevades.

(Estrenada en la XI Festa de Germanor Sardanista al Bosc de Can Feu, a Sabadell, ont va esser interpretada per tres cobles al cloure del programa). *amb les intencions de l'any el dia de la festa meua d'arribar a la pau dels dies següents*
Pel fill que no vindrà

Inspirada en una poesia d'en Rahgla que porta aquest mateix nom. Poesia que m'emocionà i hem feu sentir tota la profunditat dolorosa dels seus versos, els quals, anant-los llegint vaig anar construint aquesta sardana.

Cap d'any

Totes les emocions experimentades en el transcurs d'un any. Alegries, dissorts... Començament d'any feliç. Anar vivint dia per dia aquest rosari del any. Emoció, goig, tendresa... I saber que cada dia que passa es un altre cabell blanc que floreix en la nostra testa. Allunyament del passat i alegria del present.

Les monges de Sant amant

Una glossa d'aquesta cançó popular, lligada, però amb el paisatge agrest del meu poble. Un convent de monges, la tragèdia del compte i arreu, viva, palpitant, que sempre m'ha colpit com totes les llegendes del meu poble, tan belles i tan riques de sabor popular.

Escola Municipal de Música

TERRASSA 7-2-1934.

En a Jaume Soler

Benvolgut Compañer i amic

He rebut la seva lletre amb

corrent i a pleu moltíssim

que el pugem dimenge a les 11 del matí poder parlar per aqueta seva carta a Sant Valentí 193. en estare a la disposicio orgada de vostres.

Dispositio dels temes de la

vostre amic i c.

R. Rovell Soler

Notes autògrafes del mestre.

Sant Antoni falta gent. Cap d'any. Catalunya Vella. Claror d'aua. Claror de posta. Cogullades. Costa amunt. Crepuscle. Dalt la cima. Dansaires egarencs. Dansaires olotins. Delícies. Delícies del bosc. Delit. Desventurada. Diada de l'amor. Diada dels morts. Dolç refilet. Dolç sospir. Egarenca. El cant de la molinera. El capelló. El carrer de les parres. El Catllar. El despertar del rossinyol. El merlot i el rierol. El meu vaillet. El pantà de Xuriguera. El parral. El pont de les mentides. El rierol. El Roser de Vallfogona. El tapiol. Engruna. Ensomni. Esbart d'ocells. Espiga daurada. Fent-se clar. Fent-se fosc. Festivola. Filles del Canigó. Filles del Ter. Flor d'argelaga. Flors al vent. Flors del Taga. Gent d'ara. Gent de casa. Guidona. Himne. Homenatge. Hora baixa. Ibars d'Urgell. Íntima. Joventut. Jugant a corda. Jugant

Correspondència amb motiu de la reorganització del Ball dels Pabordes.

de festa. La cançó de l'esmolet. La cançó del Ter. La dansa de l'amor. La fageda d'en Jordà. La festa cassanenca. La festa dels pagesos. La filla de l'hortolà. La Font de la Margarida. La font de la Tartana. La font del Cubilà. La font del marxant. La font del tòtil. La font dels lledoners. La Gala de Campdevànol. La gentil Roser. La Gracieta de Rocaters. La guatlla. L'airet de matinada. La lluna riu. La Maria Blanca. La Moixina d'Olot. La mula d'en Perots. La nau que fa via. La Nit de Nadal. La noia gran. La plaça del meu poble. La princesa captiva. La pubilla de Ripoll. La reina del cor. La ripollesa. La rosa de Sant Jordi. La roureda. La verge vella. L'encis de la cabana. L'ermita vella. Les campanes del monestir. Les monges de Sant Amant. Les noies de Ripoll. L'esvalot de la plaça. L'eterna cançó. L'hereu Maraldes. L'hereu va a la guerra. Lluminosa. Lluny de

El mestre Serrat, segon de la dreta, a l'aplec de Sant Antoni amb familiars i amics.

l'estimada. L'ocatera. L'oreig entre els pins. L'últim adéu. Ma floreta. Maria. Maria Rosa. Mercè. Montserrat. Murmull del bosc. Neu rodon. Nit de Reis. Nit endins. Nit serena. Núria. Pel fill que no vindrà. Pensament. Pensant en tu. Platja avall. Pregària. Pressentiment. Prometatge. Puigcerdà. Raimunda. Record llunyà. Riu bregós. Rosa blanca. Roser. Rosina. Santjoanina. Serafina. Sortint d'ofici. Teresa. Tocant campanes. Tot filant. Tot llaurant. Tristos amors. Veus heroiques. Vila eterna. Visions. Voltant la foguera. Xuclamel.

La millor manera de parlar de les obres del mestre és emprar els comentaris que sobre moltes d'elles ell mateix va escriure. Les belles notes que omplien els seus pentagrames ens són descrites acuradament per la seva ploma servint-se

ara, però, de la paraula escrita.

La majoria d'aquests escrits fan referència a les sardanes —per altra part l'obra més nombrosa—; però n'hi ha un d'extens, ple d'una gran força descriptiva, sobre la seva suite «L'Aplec de Sant Antoni». Quan parla del Molí Petit, a la primera part, diu: «Sé d'un molí que és al meu poble, i vull transcriure'n el seu cant. En un bell recer de salzeredes, frescals i ombrivoles, assentats els peus al riu, rep a la falda l'aigua juganera que, cantant, cantant, ens abasta el pa». Més endavant, en el tercer apartat, «Dalt l'ermita de Sant Antoni», ens assegura que «Festa més bella no la recordo pas. Festa de primavera i d'estiu alhora; festa de cant d'ocells, de dring de campanes, de dring de cors joves que, com poncelles, tot just es desclouen a la vida, als primers besos del sol de l'amor...».

Si a un amic cal esmentar especialment, aquest ha d'ésser en Jaume Alsina.

Parlant de l'aplec de Sant Antoni, hem de dir que cada any que el mestre tenia ocasió d'assistir a aquesta festa, tenia per costum d'estrenar-hi una sardana. Essent primer tenor de la cobla «La Unió Cassanenca», aital cobla fou llogada per amenitzar la diada. L'estrena solia fer-la durant l'audiició que, acabat ja el jorn, es feia a la plaça Major de la vila. Aquell any s'havia oblidat de dur-la. Quan una hora abans l'amic Maraldes li va fer adonar del descuit, entraren tots dos a la casa pairal dels Blanxart — a la mateixa plaça— i amb tonades populars cantades per l'amic i d'altres notes brollades del cervell del mestre, aquest va compondre una sardana en mitja hora justa. La va titular «L'Oreig entre els pins». Mitja hora més tard es dansava a la plaça. D'ella, més tard, ens en dirà que és «... la sardana, a la meua manera de sentir, en què expresso més

*Nuestro homenaje a
Ramón Serrat Fajula*

El poble que sabe encantar a sus preciadas hijas se honra a si mismo. Por eso lógico y natural es, que el homenaje que tributará nuestra villa a su insigne hijo, gran maestro y compositor excelente, D. Ramón Serrat, responde a un deber que tenemos con él, ya que siempre, a pesar de vivir alejado de esta su villa, ha tenido el pensamiento en ella, porque su corazón está rebosando de amor por su pueblo natal, como detallare más adelante.

En las labores del mar de Agosto de 1882, nació en San Juan de los Abadeses Ramón Serrat Fajula, hijo de padres modestos, de muy pequeño ya se inclinó en él la afición por la música, su alma de artista resplandecía, algo ignorado que solo con su amor al arte lírico, fué perfeccionado, empezando a relucir sus filigranas musicales con un violin que con su maestro rural, un verdadero enamorado de la música, fueron un día a comprar. Joya de horizonte sereno, vivió con él, al pulsar sus cuerdas y hacerlo resonar en frágiles quejidos con el arquillo en sus manos, el joven Ramón notó, que aquel instrumento respondía a todo un arsenal de inspiración, que tanto ahogado en su alma, se sentía feliz y con él trabajó y laboró para su por-

venir para obtener un nombre fragoroso con el trabajo y obedeciendo a uno conagra ferviente y sentimental que es honor a su patria y a su familia a quienes debe su ser.

Con esos ideales sagrados el gran músico y compositor D. Ramón Serrat, se abra bracho enaragada, dedicándose al estudio de diferentes instrumentos que más tarde habian de darle marcado renombre.

Hecho ya hombre, la producción musical del maestro es enorme, pues son innumerables las composiciones llevadas a término e inspiradas debidamente por su lira genial.

Desde mucho tiempo dirige la Cobla de Casó de la Selva.

En rebajas oposiciones, obtiene más tarde la dirección de la Escuela Muni-

En el programa de Festa Major de 1944, un article glosa els fets més remarcables de la seva vida.

clarament el sentiment profund de la Naturalesa. En ella hi he posat tot el glatiment harmoniós dels pins sota la besada fresca de l'oreig, en un dia d'aplec, allà a la muntanya de Sant Antoni del meu poble, Sant Joan de les Abadesses». En la còpia d'aquesta sardana que envià «per l'arxiu d'en Jaume Alsina (hereu Maraldes)» hi trobem la següent evocació: «Amb goig, amb delit, ascendirem, una lluminosa tarda del mes de juny, la muntanya de Sant Antoni, cobejosos d'arribar al Coll d'en Saqué. Tantost arribàrem al cim, se'ns produí —oh riuada d'un goig lluminós!— la melodia de «L'oreig entre els pins». La sentiem al cor i a l'ànima, bressolada pel batall fecund i harmoniós de la campana de l'ermita. A l'ombra, la taula parada se'ns oferia generosa...

Historia de una Misa

No creu equivocarme al afirmar que són molts els amics i admiradors del nostre mestre Serrat (D. N. G. H.) que ignoren l'existència de una Misa, escrita de la feracíssima ploma del notable compositor, a qui se'n glorifica dignament la ciutat de Tàrrasa.

Se'n parla de la "Misa en honor a San Agustín", escrita para dos voces iguales, con acompañamiento de órgano. Fue un desánimo el maestro Serrat, era una aspiración noble, de la que hablaba a sus amigos con emoción, el componer música religiosa. "Como tengo que hacerla", me preguntaba sin orgullo, con modesta admiración: "Quisiera una divina escrita en un solo de la magnitud de Rossini y de la sencillez del templo."

Tiene ya el honor de aprobarse en la escuela su primera obra y noble propósito,

al mismo tiempo que le daba la orientación necesaria sobre el texto e ínfima y el sentido de las diversas partes que integran la Santa Misa.

Este ha sido el origen y nacimiento de la música Misa que la Capilla de Música de San Pedro interpretará en el día de su homenaje. Ahora bien, ¿llegó el maestro Serrat sus propósitos? ¿Dijeron que su plan, hecho al empezar su carrera, escribiendo piezas sencillas por dentro, y continuando un suceso logrando estos resultados en esta obra, los cuales merecieron mérito

los cuatro estantes: *Agrios, Sonetos, Brindis y Años*, debe interpretarse con toda *seriedad y fidelidad* el sentido de la letra, el texto litúrgico que les sirve de base y motivo, hasta tal punto, que la Misa debe considerarse como una escuela de la letra. Así lo exige la Iglesia, mayormente después de la reforma de la Misura Práxima, con su guía con el *relevo Misa Propio de Pío X*.

El maestro Serrat, respetuoso como es que más con las disposiciones de la Iglesia, quiso asegurarse de la bondad litúrgica de su composición, preparándose como patrón y modelo una muy celebrada Misa del maestro Ferrer, pero con el libro referenciado al fin de que le sirviera de guía en toda su obra, ni de vulgar imitación en la elaboración y desarrollo de las mencionadas seis partes de la Misa.

El señor Alcalde de San Juan de las Abadías imponiendo la Medalla de la Villa al ilustre Maestro Serrat, hijo predilecto de aquella población, durante el homenaje que su pueblo natal rindió el pasado año al eximio músico.

(Foto Víctor Colomer)

Relieves de una labor

En sus primeros años de actuación musical, el maestro Serrat fue director del coro de la parroquia de San Pedro de Tàrrasa, donde escribió una gran cantidad de obras, entre ellas una misa que fue cantada en un concurso internacional celebrado en Bruselas.

Sant Joan li feu el darrer homenatge en vida.

Aquells pins de la muntanya santjoaniana no els trobem enlloc. Per això els estimem i voldriem, com ells, viure al grat de l'aire...».

Si bé gran nombre de les peces que va compondre fan referència o són inspirades en llocs o gents, alguna no segueix la norma. Aquest és el cas d'una de les sardanes de més alta categoria musical mai escrita: «Pel fill que no vindrà», que s'inspirà «... en una poesia d'en Rahola que porta aquest mateix nom. Poesia que m'emocionà i em féu sentir tota la profunditat dolorosa dels seus versos, els quals, anant-los llegint, vaig anar construint aquesta sardana».

Quan en dedica alguna a alguna persona, ho fa pels motius més senzills i festius. «Antònia», l'oferí «A una senyora que porta aquest nom. Un present de música,

una mena de plàtera de dolços servida en el dia del seu sant. Una galania de música».

Enfilem-nos ara cap a la serra de Sant Amant. Quan ens parla de «Les monges de Sant Amant», en parla com d'«Una glossa d'aquesta cançó popular, lligada, però, amb el paisatge agrest del meu poble. Un convent de monges, la tragèdia del Comte l'Arnau, viva, palpitant, que sempre m'ha colpit com totes les llegendes del meu poble, tan belles i tan riques de sabor popular».

Una sardana del mestre de títol molt controvertit és la que porta per nom «La Verge Vella». Molta gent entesa en anècdotes i històries sardanistes creuen encara que es refereix a una Verge bella. En Serrat és concloent en explicar-ho: «És el record d'una velleta del meu poble;

El 1945 Terrassa li oferia un homenatge pòstum. S'interpretà el Ball dels Pabordes.

una d'aquestes velletes de galtes apergaminades, dolça, que somreia a tothom amb una rialla fresca dins la seva caputxa. Ningú li sabé un sol amor. Passà pel món amb una mena de perfum infinit que s'infiltrava a l'ànima. Potser per aquesta virtut, per aquesta dolcesa religiosa, la gent del poble la batejà amb el nom de «la verge vella». Amb aquesta meva sardana no faig altra cosa que descriure el pas d'aquesta velleta pels carrers, olorosos de pineda, del meu poble». D'una carta del finat santjoaní Jaume Busquets a en Jaume Soler pot precisar-se que l'esmentat personatge era una dona que s'estava per minyona amb un tal mossèn Josep Vernedas i que tenia per costum, cada Nadal, de muntar un pessebre amb nines de paper i estampes —potser perquè no podia comprar figures— que a la gent agradava de

visitar. Es deia Rosa Taulé, però tots la coneixien com la Roseta Terrisaire.

Hi ha vegades que ell mateix no sap què escriure d'una sardana. Davant les partícels d'«Íntima», escriu: «Què podria dir d'aquesta sardana?. Si l'hagués de descriure nota per nota, segurament que no podria fer-ho d'altra manera que davant del piano. La música és una mena de vocabulari tan secret, que els músics hi podem expressar amb tota llibertat les nostres coses més íntimes. Deixem, doncs, que sigui un enigma el que jo expresso en aquesta sardana».

El comentari que fa de la seva sardana «Pregària» és tan curt com corprenedor: «Sàpiga, amic, que la «Pregària» l'he vestida, i perdoni la immodèstia, amb roba de seda del gipó de la padrina, que ha de fer-me lloc en el cel».

Commissió
 del 25 d'Agost del 1969
 de la Vila del
 Mestre Ramon Serrat Fajula
 1881-1944

Agrupació Sardanista
 San Joan de les Abadeses
 17 de juliol de 1969

CONCURS DE COLLES SARDANISTES
 en homenatge al mestre
 Ramon Serrat i Fajula

Dia 6 de Juliol de 1969

SANT JOAN DE LES ABADESSES

Fervorosa y sinceramente "TARRASA" tributa un sencillo homenaje póstumo al insigne compositor Mtro. Ramón Serrat Fajula (1881-1944)

Tríptico a la memoria del Mtro. Serrat

A RAMON SERRAT

A las riberas frías del Ter, debajo las angostas montañas alboradas y humedades del prepirineo catalán, donde las "Mujeres de Sant Amador" andan con el viento y el legendario "Comde l'Arnan", señor de Mataplana, cubrelo eternamente su corteo; en la paz tranquila y serena de la granada breza y verde donde paran las vacas, alegrando el silencio de sus caminos, cantada sola con el son de las copulas, se levanta la villa heróica de San Joan de les Abadeses, alegre y hospitalaria, rica de leyenda y poesía patrimonialmente protegida por el virre y losantano Monasterio donde se venera el Santísimo Misterio, prodigo en oraciones; y cuando al sagrado Templo, se alza la "Casa de les Abadeses", con el claustro umbrío y obscuro de recuerdos donde se respira una paz, inefable...

Y en la luminosa y alegre Plaza Mayor de la villa, circundada de portales, hoy la casa donde nació el Maestro Serrat, al frente mismo del "carrer baix del poble" y en cuyo calle aún se oye, el resaca del viento, la resonancia lenta y pensada del bolero de "La Mola d'en Perot".

Es precisamente en esta Plaza Mayor donde el Mtro. Serrat vivió las emociones más fuertes de su vida: alegrías y tristezas, esperanzas y desengaños. En una última predicción, cuando ya había levantado la cabeza,

dióla, contrasto y algar, porque nadie podía verlo; sólo el viento y los angeles y el río subían sus raras.

En plena adolescencia, se alza ya gacha de unos inventos, incógnitas, hasta que los transportó en el pentagrama. Su primera sardana, "La font del Caball", uno de los obras más inspiradas de su vasta y diversa producción, fue escrita sin conocimiento alguno de tecnicismo. Era una melodiosa invención de su alma, que ya palpaba con ritmo libre y grande. Era la luz reveladora de su espíritu que no sabe de moda, pero ya estaba contaminado de la belleza misteriosa y divina que muchos no saben comprender.

Al cabo de cinco o seis años de haber escrito "La font del Caball", y mientras se veía la interpretación durante unas fiestas en Camprodón, recibió el mayor y más valioso elogio del Mtro. Masot. Las palabras del insigne violinista y compositor tuvieron la virtud de estimular su vocación, y con noble afán se libro el estudio de armonía con tiempo y voluntad. Su primer profesor fue el Mtro. Espadale, Director de la Escuela Municipal de Música de Vich; el segundo y tercero, respectivamente, los Mtro. Morera y Pabisa.

NOCES D'ARGENT AMB ELS MONTGRINS

Com cada any, a la nostra Festa Major tornarem a sentir aquelles coses que la fan tan nostra. Arreu trobarem l'aire de gran festassa: les famílies atrafegades i mudades de la diada, les cares cofades després d'un senyor dinar, les passejades amunt i avall, les rialles i corredisses del jovent, els Gegants supervisant la festa, el Ball dels Pabordes, i com seria, sardanes a tort i a dret!. Tots aquests signes i molts d'altres romanen a través dels anys i les ideologies fins a esdevenir tan de casa que no en sabem prescindir.

En aquest cas ens pertoca recordar una cobla orquestra que ha estat vint-i-cinc

Festes Majors santjoanines fent saltar joves i vells, «els Montgrins», una cobla amb una llarga història i un munt d'experiències des de la seva fundació, al 1884.

Així doncs, l'any 1957 es llogava per la festa una cobla procedent d'una terra fèrtil en músics i compositors excel·lents que tant han aportat a la música popular. Com ho diríem? Com si convidéssim nous vents de l'Empordà a entrar a la nostra vall, com si dues viles, Torroella i Sant Joan, tinguessin més que un riu Ter en comú.

Els Montgrins són ja un tret local de la nostra Festa, com de casa. Per això participem del seu goig en les seves noces de plata, unes noces que guarden el record de tots els diumenges de Festa Major acompanyant amb la mateixa

satisfacció que els santjoanins, la comitiva de Pabordes i autoritats a l'Ofici; el record de les interpretacions que han fet de les sardanes dels compositors de la nostra vila com el Mestre Serrat, Narcís Oliveres, Josep M. Boix (gironí però casat amb una santjoanina) que han estat excel·lents perquè els Montgrins han sabut copsar i participar dels elements que són el millor mirall de l'esperit local, aquest esperit que portem dins i forja el nostre caràcter tan propi; el record de les sardanes a la plaça plena de gom a gom, els balcons vestits de festa i rient embogits, les voltes enlluernades de colors llampegants, els peus fent i desfent compassos sota el so màgic d'onze instruments tan difícils de manejar.

Hom tampoc es pot imaginar la tornaboda del Cubilà sense els Montgrins cridant a la gresca, les sardanes a la font, i a la plaça la sardana llarga per acabar d'esgotar les forces del jovent.

Cada any, els Montgrins acomiaden la Festa amb una sardana d'un il·lustre músic de la cobla, Lluís Buscarons, anomenada «Recordant Sant Joan» i fins i tot alguna

vegada han tocat sardanes dedicades a Torroella. El cert és que continuen ressonant a la vall les tenores d'en Monguillot i en Gispert, els fiscorns de l'Enric Vilà i en Cassu, el flabiol d'en Buscarons, els tiples dels germans Martirià, en Tomàs i l'Eduard Font, la trompeta de l'Amadeu Punti, aquests dos darrers són els que encara queden i no han faltat mai des de la vinguda dels Montgrins a la nostra vila.

Ens cal doncs, donar l'enhorabona a tots ells i desitjar poder tenir-los amb nosaltres vint-i-cinc anys més.

Joana Ma. Miquel

ACTES RELIGIOSOS

Església del Monestir

DIJOUS, DIA 3 DE SETEMBRE

A les 8 del vespre

Començament de la Novena al Ssm. Misteri, precedida del Rosari i deprecacions, amb Missa.

DISSABTE, DIA 12

A les 2 de la tarda

Repicament general de campanes.

DIUMENGE, DIA 13

A les 10'30 del matí

SOLEMNE MISSA CONCELEBRADA, presidida pel Rnd. Sr. Arxiprest. Hi queden convidades les Autoritats, els pabordes, la Junta del Monestir, la «Pubilla de Sant Joan» i tot el poble. La «Schola Choral del Ssm. Misteri» i poble cantaran la «Missa en honor del Ssm. Misteri», de Mn. J. Pic. Predicarà l'homilia el Rnd. Mn. Joan Homs, Professor del Seminari de Vic. A l'ofertori seran presentades les OFRENES pels pabordes d'Església i Plaça. Acabada la Missa, trasllat de l'Eucaristia al Front del Sant Crist del Ssm. Misteri, on continuarà exposada solemnement tota la tarda. Hi haurà torns de «Vetlla» per membres devots del Ssm. Misteri i socis de l'Apostolat de l'Oració.

A dos quarts de nou del vespre:

Després de la Missa vespertina, VETLLA DEL SSM. MISTERI, Benedicció Eucarística i solemne i tradicional ADORACIÓ del Sant Crist, acompanyada amb el cant dels Goigs.

DILLUNS, DIA 14

Memòria de Santa Maria la Blanca

A dos quarts de dotze del matí

Missa concelebrada, finalitzant-se amb el cant dels Goigs.

DIMARTS, DIA 15.

Memòria del Beat Miró

A les 11 del matí

Missa concelebrada

FESTES POPULARS

DIVENDRES DIA 11

A les 10 del matí

Al Passeig: Presentació Grup «Companys del Ciclisme local» i sortida dels seus components vers Ripoll.

A les 11 del matí

Al Passeig, exhibició de TRIAL SIN. (Bicicletes), organitzat per «MOTO-CLUB ABADESSES».

A les quatre de la tarda:

Al Passeig, SARDANES per la Cobla «Bofills».

A dos quarts de deu del vespre:

Al Passeig, SARDANES per la Cobla «Canigó».

DISSABTE, DIA 14

A les tres de la tarda:

TIRADA SOCIAL AL PLAT. Lloc de costum.

A les quatre de la tarda

Partits de FUTBOL amistós participant-hi els equips ALEVINS i INFANTILS del C.D. ABADESSENC, disputant-se magnífics trofeus.

A les cinc:

Presentació dels nans o cap grossos, que han sigut donats a la vila pels Srs. Fèlix Julian i Concepció Sada de Julian. Precediran als gegants en la CERCAVILA pels principals carrers del poble.

A dos quarts de vuit del vespre

Inauguració de l'Exposició de pintures de l'artista Aguilar Moré, a la Galeria d'Art «Sant Pol».

A les nou:

Al Campanar del Monestir, repicament general de campanes i tradicionals SERENATES, originals del compositor santjoanenc, Narcís Oliveres, interpretades per la Cobla «Costa Brava».

Tot seguit: Passant pels principals carrers de la Vila que s'acabarà a la Plaça Major, on tindrà lloc una audició de SARDANES per la mateixa Cobla «Costa Brava».

A dos quarts de deu:

Al local social de la Unió Excursionista de Sant Joan, (La Rodona), repartiment de premis de la XXI Marxa Infantil.

Es projectaran els films en color «Com tractar als fantasmes» i «El bosc».

DIUMENGE, DIA 13

A un quart d'onze del matí

Les Autoritats i els Pabordes, precedits de l'Orquestra, s'encaminaran vers al Monestir per assistir a la Missa solemne. En sortint de la Missa, la Cobla «Montgrins» interpretarà a la Plaça Major, la SARDANA D'HONOR «A Ramon Serrat», (estrena) original de Jaume Cristau. Aquesta sardana està dedicada al Mestre Ramon Serrat i Fajula amb motiu del centenari del seu naixement. Seguidament, al Palau de l'Abadia, inauguració d'una exposició d'obres d'artistes locals.

A dos quarts de dotze

Al Camp Municipal d'Esports, partit de FUTBOL

amistós, juvenil, entre AT. OLOT, i C.D. ABADESSENC, disputant-se un valuós trofeu.

A dos quarts d'una de la tarda

SARDANES al Passeig per la Cobla «Montgrins».

A dos quarts de cinc:

Els Pabordes, acompanyats del Delegat de l'Autoritat i, precedits de l'Orquestra, aniran a buscar les Pabordesses als seus respectius domicilis i es dirigiran, després, a la Plaça Major, on dansaran el típic i tradicional

«BALL DELS PABORDES»

Les parelles balladores d'enguany, seran:

Josep Guillaumes - Maria Cullell
Josep M.ª Espelt - Rosalia Buixasas
Xavier Massós - Aurora Plaza
Ramon Vila - Guillermina González

A continuació, al Passeig, ballada de SARDANES, que seran interpretades per la Cobla «Montgrins».

A les cinc:

Al Camp Municipal d'Esports, partit de FUTBOL del Campionat de Lliga 2.ª Regional entre els equips C.F. AVINYÓ i C.D. ABADESSENC, disputant-se un trofeu cedit pel C.I.T.

A les onze de la nit:

SARDANES a la Plaça Major, per la Cobla «Montgrins».

DILLUNS, DIA 14

A les nou del matí

TIRADA SOCIAL AL PLAT, al lloc de costum. Després d'aquest acte s'obsequiarà als assistents amb un esmorzar.

A un quart d'una de la tarda

SARDANES per la Cobla «Montgrins» a l'Avinguda del Comte Guifré i Carrer Sant Pol. A continuació, a l'Església de Sant Pol, concert per la Cobla «Montgrins» amb motiu del 25è. aniversari de les actuacions de l'esmentada Cobla a la nostra Festa Major.

A dos quarts de quatre de la tarda

CONCERT INSTRUMENTAL a l'Envelat per la Cobla Orquestra «Caravana».

A les cinc de la tarda

Al Camp Municipal d'Esports, gran partit de FUTBOL amistós entre el C.D. BANYOLES (Regional Preferent) i el C.D. ABADESSENC, disputant-se un valuós trofeu cedit pel magnífic Ajuntament. Tirarà el xut d'honor la «Pubilla de Sant Joan».

A un quart de sis

Al Passeig, audició de SARDANES per la cobla «Montgrins».

Tot seguit, audició de SARDANES per la Cobla «Caravana».

A un quart de deu del vespre :

A la Plaça Major: Interpretació del tradicional BALL DELS PABORDES.

A continuació i a la mateixa Plaça, ballada de SARDANES que seran interpretades per la Cobla «Montgrins».

DIMARTS, DIA 15

A les onze del matí

SARDANES distribuïdes per places, i passeigs, segons costum que interpretaran les Cobles «Amoga» i «Montgrins».

A les tres de la tarda:

PASSANT que anunciarà la tradicional TORNABODA a la «Font del Cubilà», on la Cobla «Montgrins» tocarà SARDANES.

Al captard, tradicional MARXA DE LES TORXES que, sortint del Camp de Futbol i al so d'alegres marxes, es dirigirà, passant pels principals carrers de la Vila, a la Plaça Major on es ballarà la típica SARDANA LLARGA interpretada per la Cobla «Montgrins». Després, des del balcó de la Casa Consistorial, es dispararà un cohet per anunciar que, un quart d'hora més tard, tindrà lloc el CASTELL DE FOCS ARTIFICIALS al terreny situat al costat de les «Cinc Fonts», visible des del Pont Vell i dels seus entorns.

A dos quarts d'onze de la nit

SARDANES al Passeig per la Cobla «Montgrins» com a comiat de la Festa Major.

NOTA: L'Ajuntament i la Comissió de Festes prega al veïnat s'abstingui de tirar aigua durant la «Marxa de les Torxes».

Durant aquestes festes podran visitar-se:

— Exposició de pintures de l'artista Aguilar Moré, a la Galeria d'Art «Sant Pol». Des del migdia a les dues de la tarda i des de les cinc de la tarda a les nou del vespre.

— Exposició d'obres d'artistes locals al Palau de l'Abadia. Des del migdia a les dues de la tarda i des de les quatre a les set de la tarda.

Col.laboradors:
Agrupació Sardanista
Arxiu de l'Ajuntament
Arxiu del Monestir
Ramon Masós
Josep Tallan
Valentí Tenas
Joan Vilaseca
Maria Bartrina
Calvo Alsina

El més sincer agraïment als familiars del mestre i als altres santjoanins sense l'ajuda i els records dels quals, no hauria estat possible la redacció d'aquest programa.

Editat per l'Ajuntament de la Vila amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Portada: Josep Surroca
Disseny gràfic: Jordi Canelles
Impremta Baronal Sant Joan de les Abadesses

